

בלילה קר וחשוך בארבעה בפברואר בשנת 1997 עשו שני מסוקים של צה"ל את דרכם מהמנחת שבמחניים לעבר הגבול כשעל סיפונם לוחמים שאמורים להחליף את חבריהם במוצבים שבלבנון. צה"ל ישב באותם ימים בלבנון וכדי להימנע מסיכון לוחמים בדרכם לשם ובחזרה התחילו להטיס את החיילים במסוקים. שני המסוקים טסו במבנה ללא אורות כפי שהיה נהוג אז. ממש רגע לפני שחצו את הגבול, איבד טייס אחד המסוקים קשר עין עם המסוק השני ופגע בו. המסוק הנפגע נפל לקרקע בשאר ישוב ומיד אחריו גם המסוק השני. כל 73 החיילים, כולל צוות האוויר שהטיס את המסוקים, מצאו את מותם באסון הגדול ביותר מאז ומעולם שהיה בצה"ל.

בביתה בהוד השרון יושבת תמי סבן וכמו כל עם ישראל צופה בשידור ישיר בתמונות הקשות שמועברות מזירת האירוע. לפתע, המצלמה מתמקדת בתרמיל אחד ועליו רשום: **שיקו סבן**. כך נודע לתמי שבנה, משה, היה על הטיסה הזאת; כך היא מבינה שאיבדה את בנה. שיקו היה תלמיד בתיכון שבו אני מלמד.

התיכון בו אני עובד, תיכון 'הדרים', איבד בתאונה הנוראה שניים מתלמידיו לשעבר: **יפתח שלפוברסקי ומשה (שיקו) סבן**. שני המורים לחינוך גופני מהתיכון, איציק ואני, באחת הריצות הרבות והשגרתיות שאנחנו עושים יחד, חשבנו שצריך להנציח את שני התלמידים. הדרך עליה חשבנו היא הדרך אותה אנחנו מיטיבים להכיר, דרך הרגליים. הרעיון היה **להחזיר את הבנים הביתה**, משאר ישוב בה מצאו את מותם ועד להוד השרון בה גרו, במעין מרוץ שליחים אותו יבצעו בצוותים תלמידי שכבת יב' שיתנדבו ויתאמנו לשם כך.

התחלנו לגלגל את הרעיון שנראה בהתחלה מטורף לחלוטין: לחבר בריצה במשך כמה ימים בין קצה המדינה - שאר ישוב - להוד השרון על ידי תלמידים. החלטנו לקרוא למרוץ הזה מרוץ **שי"ר** (שיקו ויפתח). תוך כדי תכנון המרוץ, באוקטובר של אותה שנה (1997), הגיעה הידיעה המרה ש**רון חיון**, אף הוא תלמיד 'הדרים' נפל בלבנון כשהטנק בו נהג ספג פגיעה ישירה. הטיל חדר את הטנק בזווית היחידה שלא הייתה ממוגנת אז, פגיעה של אחד למיליון, שהספיקה להרוג את רון, כשיתר חבריו לצוות הטנק יוצאים כמעט ללא פגע. רון היה תלמיד בכיתה הראשונה שחינכתי בתיכון. לבקשת הוריו של רון, מצרפים את שמו למפעל ההנצחה והמרוץ נקרא מרוץ **שי"ר** (שיקו, יפתח ורון), כבר מהמרוץ הראשון שיצא לדרך ב-1998, בפברואר, בדיוק שנה לאסון נפילת המסוקים.

ביולי 2010 התנגש מסוק של צה"ל שהיה באימון ברומניה בצלע הר. בין אנשי הצוות שמצאו את מותם באסון הנורא היה גם **ליאור שי**, תלמיד תיכון 'הדרים'. במרוץ השלישי, בשנת 2000, השתתף ליאור במרוץ ושנה לאחר מכן סיים בהצלחה קורס טיס והוצב כטייס מסוקים בטייסת ממנה יצאו שני המסוקים שהתרסקו באסון ב-97. כמי שהיה שותף להנצחת שניים מחללי אותו

אסון, הוא אסוף חומרים, בנה מצגת המסבירה לפרטים מה קרה באותו לילה, קיבל עליה את אישורי הצבא ומאז בכל מרוץ ליאור היה מגיע לפני המרוץ או במהלכו ומספר לרצים על אסון המסוקים. ליאור הפך להיות חלק מהמרוץ ולכן אך טבעי היה להוסיפו למפעל ההנצחה של התיכון ומהמרוץ ה- 14 המרוץ נקרא: מרוץ לשי"ר (ליאור, שיקו, יפתח ורון). ואגב, במסוק השני שהיה באותו אימון ברומניה, היה תלמיד לשעבר נוסף של 'הדרים', הטייס אבנר פלורנטל, שאחרי האסון החליט להמשיך את דרכו של ליאור והחל להגיע מידי שנה ולהסביר לתלמידים על שני האסונות.

במרוץ הראשון רצו 39 תלמידים, מהם 10 בנות, כשבמרוצים בשנים האחרונות כבר רצו מעל 200 רצים, כולם תלמידי שכבת י"ב, כשלפחות 60% מהרצים הן בנות. משתתפי המרוץ הם תלמידי שכבת י"ב הבוחרים להיכנס לתהליך של אימונים לקראת המרוץ. מתחילת ספטמבר, פעם בשבוע, מתכנסים הרצים מוקדם בבוקר, לפני תחילת יום לימודים, לאימון משותף כשבכל אימון יש מספר דרגות קושי. בסופו של התהליך מתחלקים התלמידים לצוותים על פי דרגת הקושי והמרחק כשהעיקרון הוא שקצב הריצה נקבע על פי הרץ הפחות מהיר בצוות.

המסע, אם אפשר לקרוא כך למפעל ההנצחה, אורך 4 ימים. ביום הראשון מבקרים התלמידים ביחידות הנופלים ומכירים את הצד הצבאי של חייהם ובערב של אותו יום מקיימים ערב לזכרם בו חברים ובני משפחה מספרים על הבנים. בסופו של היום הזה, עוד מחזור של תלמידים מכיר את הנופלים כאילו היו חבריהם לשכבה.

בשלושת הימים הבאים רצים התלמידים בצוותי הריצה שלהם כשכל צוות מתחיל לרוץ בנקודה שבה סיים הצוות הקודם, ובסך הכל מכסים התלמידים קרוב ל- 200 ק"מ עד לתיכון 'הדרים' בהוד השרון, ובכל יום רץ כל תלמיד בין 4 ל- 13 ק"מ שנפרשים על היפים שבנופי ארצנו. הורים, בוגרים ומורים מצטרפים לתלמידים הרצים כשהשיא כמובן ביום האחרון, יום שישי, כשמאות רצים ממלאים את רחובות הוד השרון בדרך לתיכון.

שלושת ימי הריצה מתחילים בטקס אזכרה קצר באנדרטה לזכר חללי אסון המסוקים בשאר ישוב ומסתיימים במעמד מרגש בבית יד לבנים בהוד השרון ובטקס מרכזי בתיכון שלנו.

את הרצים מלווים מדי שנה צוותי מתנדבים של הורים לבוגרים לשעבר שרצו במרוץ וכבר סיימו, כך שכל צוות ריצה מלווה על ידי ג'יפים מסייעים. בשנים האחרונות משתדלים לרוץ בשטח ולא בכבישים מסיבות בטיחותיות.

ניתן בהחלט לומר שמפעל ההנצחה הגדול הזה שהשנה התקיים בפעם העשרים ואחת, טומן בחובו ערכי חינוך לא מעטים כמו עבודת צוות, מיצוי יכולת אישית, נתינה, קבלה, התמדה, אהבת הארץ אך מספיק מבט לעיני המשפחות השכולות על מנת להבין מה ערכו האמיתי של המפעל הזה. אומרים שאך האדם הנשכח מלב הוא מת. אין ספק שמדי שנה תיכון 'הדרים' ומספר גדול מאוד של תלמידים זוכרים את הבנים שביחד עם הרצים הופכים למשפחה שהולכת וגדלה מדי שנה.

אנשי צוות החינוך הגופני של התיכון מדברים עם התלמידים על המרוץ כבר מכיתה י' כשהם נכנסים לתיכון, כך שהפרויקט הזה הפך לאירוע המרכזי בחיי בית הספר.

מבחינתי, מה שקרה במרוץ ה-17 מייצג את רוח המרוץ, את רוח בית הספר ואת אופי שיעורי החינוך הגופני בתיכון. כששכבת י"א עמדה לצאת למסע לפולין, קבעו איתי (אני רכז המסע לפולין בתיכון והמדריך המוביל) פגישה זוג הורים לתלמיד מהשכבה שמאוד רצה לצאת למסע אך הייתה לו מגבלה גופנית. הוא נולד כששני גידי אכילס שלו קצרים ולכן הוא יכול ללכת, אבל לא הרבה. הם הגיעו לפגישה, שני ההורים והילד, ושאלו אותי אם אני חושב שהוא יוכל לצאת למסע שבו הולכים לא מעט כיוון שראש המשלחת כבר אמרה להם שאין סיכוי שיצא. הרגעתי אותם ואמרתי להם שברור שלפולין הוא יוצא, זו בכלל לא שאלה, אבל אני רוצה לדבר איתם על מרוץ לשי"ר... הם לא הבינו על מה אני מדבר. לילד יש פטור מחינוך גופני מאז שנכנס למערכת החינוך, אז מרוץ? אמרתי לתלמיד שיש שתי אפשרויות: או שיבוא מרצונו, "בטוב", בתחילת השנה כשיתחילו האימונים או "ברע" – הוא יקבל אותי על הראש. בכל פעם שלא יבוא לאימון אחפש אותו בתיכון ובמשך שבוע שלם עד לאימון הבא אציק לו שיבוא. בתחילת שנת הלימודים אנחנו מתחילים להתאמן לקראת המרוץ, מידי יום שלישי בשעה 06:45 מתייצבים מעל 200 תלמידי שכבת י"ב, בנים ובנות ו...רצים! התלמיד לא הגיע. נאמן להבטחתי, במשך שבוע שלם אני מחפש אותו בתיכון ו"מציק" לו שיבוא. וכך במשך שלושה שבועות כשבכל פעם הוא מבטיח שיבוא אך לא מקיים. לאימון הרביעי הוא הגיע. מאז הוא לא החמיץ אימון. במרוץ יש מקטע שאנחנו מייחדים אותו למי שלא יכול לרוץ, התמיד באימונים ורוצה להשתתף, מקטע לצוות הליכה. באותו מרוץ היו שני רגעי שיא. ביום הראשון, כשהגיע תורם של אותו תלמיד וחבריו לצוות ההליכה לצאת למסלול שלהם, הופתענו לראות שכל בני הכיתה של התלמיד, שכל אחד מהם כבר רץ את הקטע שלו במהלך היום, יורדים מהאוטובוסים ביחד עם המחנכת שלהם ללוות את אותו התלמיד. ובסיום המרוץ, כשכולנו כבר רצנו יחד, התלמיד הזה חיכה לנו סמוך לנקודת הסיום בבית הספר, משכתי אותו לצדי, והוא רץ!!! לראשונה בחייו. לימים יפגוש אחד המורים לחינוך גופני באירוע חברתי את אימו של אותו התלמיד והיא בדמעות תאמר לו שהמרוץ הזה היה אירוע השיא בחייו של בנה ועבורו בית ספר – זה מרוץ לשי"ר.

לפני כמה שנים כתבה המפקחת על החינוך הגופני מכתב נזיפה לתיכון על שאנחנו לא משתתפים באליפויות בתי הספר השונות. כתבתי מכתב תשובה לאותה המפקחת, מכתב שלא נשלח מעולם. כתבתי לה שמדי שנה, ביום שישי הראשון של חודש פברואר, בשעה 11:20 בבוקר, בכביש הראשי של הוד השרון, אני מפנה ראשי אחורה, ולא רואה את הכביש. אני רואה ים של אנשים - תלמידי שכבת י"ב, תלמידי המחזורים הקודמים, בני משפחות הנופלים, משפחות הרצים, תלמידי חטיבות הביניים – כל העיר! כולם רצים אחרינו, המורים לחינוך גופני, שמובילים אותם לתיכון. אם זה לא **חינוך גופני** אז מה כן?! נבחרת בית ספר שכוללת לכל היותר 16 תלמידים נבחרים שממילא עוסקים בספורט גם בשעות אחר הצהריים, שמצליחים יותר או פחות לא בזכותנו (או בגללינו), המורים לחינוך גופני, אלא בזכות מאמן חיצוני ויכולות שפותחו בחוגים, נבחרת כזו

לעומת כ- 240 תלמידים, מורים, הורים שעוסקים בפעילות גופנית ולא רק כתלמידים אלא ממשיכים לרוץ כי הם מבינים שריצה היא לא רק ריצה. לי אין ספק איפה צריך להיות מרכז הכובד.

בסיום אחד המרוצים, בטקס, כששוב הגיע תורי לנאום, ציטטתי בית מתוך השיר ששר שלמה ארצי (כתב אבי קורן, הלחין שמואל אימברמן): "את הגשם תן רק בעתו, ובאביב פזר לנו פרחים, ותן שיחזור שוב לביתו, יותר מזה אנחנו לא צריכים". אמרתי לקהל הגדול שאכן מזג האוויר היה אתנו (כמעט תמיד מזג האוויר מאיר לנו פנים במרוץ אך רצנו כבר בגשם שוטף ובברד...), והפריחה, בעיקר בצפון, הייתה נפלאה אך הבנים לא יחזרו. אמרתי שהייתי מוותר על הכל, על כל המפעל הנהדר הזה, על כל המעמד המיוחד שאנחנו, המורים לחינוך גופני, זוכים לו בעקבותיו בתיכון ובעיר, על מנת שהנופלים יהיו אתנו. אבל מכיוון שזה לא אפשרי, הם אתנו בדרך אחרת, לא בדרך של אנדרטה דוממת אלא בהנצחה חיה.